

INSTRUCCIONS PER A L'ENVIAMENT DE MOSTRES AL SERVEI D'ANATOMIA PATOLÒGICA

Citologia ginecològica

PAAF convencional

Citologia general

Biòpsia diagnòstica

Peça quirúrgica

Biòpsia / citologia intraoperatòria

INSTRUCCIONS PER A L'ENVIAMENT DE MOSTRES AL SERVEI D'ANATOMIA PATOLÒGICA

Tipus de mostra / prova | Citologia exfoliativa ginecològica

Tipus d'envàs / suport

CITOLOGIA CONVENCIONAL: portaobjectes identificats amb les dades del pacient (nom i cognoms) escrits amb llapis a la mateixa cara que hi ha l'extensió.

CITOLOGIA LÍQUIDA: les citologies s'han d'enviar en els vials identificats amb etiquetes en què hi hagi el nom i els cognoms amb les sol·licituds correctament emplenades.

Informació clínica necessària

Antecedents de neoplàsia cervical o d'anomalies epitelials en citologies prèvies.

Edat i estatus hormonal (DUR, data de la menopausa).

Portadora de DIU.

Impressió clínica, en cas de detectar alguna anomalia a l'exploració.

Tractaments previs que puguin alterar la morfologia cel·lular (RT, QT)

Resultat de la determinació de VPH, en cas d'haver-se realitzat prèviament.

En cas de precisar determinació de VPH, fer-ho constar de forma clara a la sol·licitud (co-test)

-Recomanacions per a la presa de mostra:

S'ha d'introduir l'escovilló a l'OCE de manera que s'obtingui material endocervical o de la zona de transformació.

CITOLOGIA CONVENCIONAL: cal fixar immediatament la mostra amb laca fixadora / citoesprai.

CITOLOGIA LÍQUIDA: introducció del raspall al vial

No és recomanable la presa de mostres durant la menstruació.

Temps màxim de lliurament a Anatomia Patològica | 3 dies laborables

---

Temps de resposta | 4 setmanes des de la recepció

Tipus d'envàs / suport

PAAF sense estendre: s'ha d'enviar la xeringa amb l'agulla (tapada amb la funda corresponent) identificada amb l'adhesiu que es genera en la sol·licitud de citologia.

PAAF estesa: portaobjectes amb les dades del pacient (nom i cognoms) escrits amb llapis a la mateixa cara en què hi ha l'extensió.

PAAF fixada en medi líquid: cal introduir el material extret al vial amb el líquid de transport homologat per a la realització de citologia líquida

---

Recomanacions per a la presa de mostra

En lesions grans és convenient fer un nombre de passades proporcional a la grandària.

Les puncions de lesions no palpables s'han de fer guiades per tècniques d'imatge.

Es fan servir agulles de 25G a 20G, l'extrem ha de ser a l'interior de la lesió en el moment d'aspirar.

Si es necessita bloc cel·lular per realització de tècniques especials és important fer-ho constar a la petició de citologia convencional.

PAAF estesa: el material s'ha d'estendre sense aplicar pressió excessiva per evitar la deformació de les cèl·lules.

Les extensions s'han de fixar immediatament mitjançant immersió en alcohol de 96º que ha de cobrir l'extensió totalment i els portaobjectes s'han de mantenir separats emprant un clip o similar.

En cas de material abundant o si es precisa bloc cel·lular s'aconsella posar-ho en un pot de citologia líquida o bé en sèrum fisiològic si el transport es fa de forma molt ràpida; en cas contrari i quan el material està suficientment coagulat es pot posar directament en formol.

PAAF fixada al medi líquid : cal introduir el material extret al vial amb el líquid de transport i fixació.

Instruccions de conservació i transport

PAAF sense estendre: s'ha de trametre, al més aviat possible, al Servei d'Anatomia Patològica.

PAAF estesa: han de col·locar-se en recipients de transport que els mantinguin separats, i els protegeixin de trencaments.

Si estan submergits a alcohol, el flascó s'ha de mantenir en posició vertical.

PAAF en medi líquid: transport en els vials adequats ben tancats

En tots els supòsits anteriors i en els casos que comporten risc de contagi (ex, SARS-CoV-2) les mostres han de enviar-se individualment en doble bossa de plàstic.

Informació clínica necessària

Antecedents personals i familiars, especialment els relacionats amb processos neoplàstics.

Localització de la lesió.

Impressió clínica i radiològica.

Temps màxim de lliurament a Anatomia Patològica

PAAF sense estendre: durant l'horari laboral del laboratori el mateix dia de l'obtenció.

PAAF estesa: durant l'horari laboral del laboratori el mateix dia de l'obtenció, o a primera hora de l'endemà

PAAF en medi líquid: transport en els vials adequats en un període inferior a una setmana

Temps de resposta

4 dies laborables des de la recepció al Servei d'Anatomia Patològica.
En cas de necessitat de resposta ràpida temps inferior a 30 minuts.

Tipus de mostra / prova

Citologia general

Tipus d'envàs / suport

Envàs contenidor identificat, al lateral, amb l'adhesiu que es genera en la sol·licitud de citologia.

Recomanacions per a la presa de mostra

El material s'ha de trametre en envasos estèrils.

Si es vol fer un bloc cel·lular, s'ha d'especificar a la sol·licitud de citologia.

En el cas de mostres realitzades amb raspall pot introduir-se el raspall en un vial amb la solució o mitjà de transport i conservant homologat per el processament amb medi líquid.

En els casos que comporten risc de contagi (ex. SARS-CoV-2) les mostres han d'enviar-se individualment en doble bossa de plàstic.

Informació clínica necessària

Antecedents personals i familiars, especialment els relacionats amb processos neoplàstics.

Localització de la lesió.

Impressió clínica i radiològica.

Temps màxim de lliurament a Anatomia Patològica

Durant l'horari laboral del mateix dia de l'obtenció.

Temps de resposta

4 dies laborables des de la recepció al Servei d'Anatomia Patològica.

Tipus de mostra / prova | Biòpsia diagnòstica

Tipus d'envàs / suport

Envàs de plàstic resistent amb 20 a 50 ml de formol al 10%.

L'envàs ha d'estar etiquetat al lateral amb les dades identificadores del pacient i de la mostra (en cas que se'n trameti més d'una).

En el cas de mostres de sub-localitzacions anatòmiques determinades (ex. Biòpsies dirigides de pròstata), s'han d'etiquetar tots els envasos amb el codi de localització corresponent. Si no fos possible obtenir la mostra d'una localització concreta, s'haurà de suprimir aquest envàs i fer-ho constar en el full de petició, sense alterar la identificació de les altres mostres. Tots els envasos del mateix pacient s'han d'introduir en un únic contenidor, que es tancarà i etiquetarà al lateral amb les dades identificadores del pacient.

Recomanacions per a la presa de mostra

Les mostres han de submergir-se en formol immediatament després de la seva extracció.

El material obtingut ha de ser representatiu de la lesió.

A les BAG s'utilitzen agulles de 18 g a 14 g, i és recomanable obtenir entre 2 i 5 mostres segons la mida de la lesió.

A les BAV de mama s'utilitzen agulles de 11 g a 8 g i s'obté un major nombre de cilindres.

Cal indicar hora d'inclusió en el fixador (formol), especialment en el cas de cilindres de mama.

Instruccions de conservació i transport

A temperatura ambient.

L'envàs ha de mantenir-se ben tancat, en una bossa de plàstic tancada, i en posició vertical.

Informació clínica necessària

Antecedents personals i familiars, especialment, en relació amb processos neoplàstics.

Localització de la lesió.

Característiques macroscòpiques i / o radiològiques de la lesió.

Sospita diagnòstica.

Tractaments previs que poden modificar la morfologia de la lesió.

Temps màxim de lliurament a Anatomia Patològica | Durant l'horari laboral del mateix dia de l'obtenció o a primera hora de l'endemà.

Temps de resposta | 8 dies laborables des de la recepció al Servei d'Anatomia Patològica.

Observacions

Per a la correcta valoració dels marcadors biològics del tumor, no és recomanable un temps de fixació superior a 72 hores, de manera que s'ha d'evitar obtenir les mostres en un dia previ a diversos festius.

Les mostres que contenen fragments d'os necessiten una descalcificació prèvia al processament. Aquesta circumstància pot allargar el temps de resposta.

Si la mostra presenta un risc biològic específic, cal indicar-ho a la sol·licitud de forma ben visible.

El període de resposta es pot allargar si se sol·liciten estudis addicionals lligats a la inclusió del pacient en algun assaig clínic o estudi d'investigació, o per necessitat diagnòstica.

Tipus de mostra / prova

Peça quirúrgica

Tipus d'envàs / suport

Sempre que sigui possible les peces de resecció quirúrgica s'han de trametre en fresc al Servei d'Anatomia Patològica com més aviat millor –menys de 30 minuts-, després de l'extracció, en envàs de plàstic resistent.

Només es poden trametre en formol (envàs de plàstic amb suficient quantitat de formol al 10% per què la mostra quedi completament submergida, flotant lliurement (evitar envasos massa petits)) les peces que no es poden enviar al Servei d'Anatomia Patològica dins l'horari de recepció de mostres (de dilluns a divendres de 8.00 h a 17.00 h).

L'envàs ha d'estar etiquetat al lateral amb les dades identificadores del pacient i de la mostra (en cas que se'n trameti més d'una).

Recomanacions per a la presa de mostra

Sempre que sigui possible, la lesió ha d'extirpar-se en un sol bloc i ser tramesa sense talls, ja que la seva secció pot alterar o impedir la correcta valoració de les mesures de la lesió i dels marges quirúrgics.

Instruccions de conservació i transport

A temperatura ambient, entregat a recepció d'Anatomia Patològica en menys de 30 minuts des de l'obtenció.

L'envàs ha de mantenir-se ben tancat i en posició vertical.

Informació clínica necessària

Antecedents personals i familiars, especialment en relació amb processos neoplàsics.

Localització de la lesió.

Característiques macroscòpiques i / o radiològiques de la lesió.

Sospita diagnòstica.

Tractaments previs que poden modificar la morfologia de la lesió.

En el cas de mostres de cèrvix, resultat de la determinació de VPH, si s'hagués realitzat.

Temps màxim de lliurament a Anatomia Patològica

Durant l'horari laboral del mateix dia de l'obtenció o a primera hora de l'endemà.

Temps de resposta | 15 dies laborables des de la recepció al Servei d'Anatomia Patològica.

Observacions

Les mostres que contenen fragments d'os necessiten una descalcificació prèvia al processament, cosa que pot allargar el temps de resposta.

Quan la mostra presenti un risc biològic específic, cal indicar-ho a la sol·licitud de forma ben visible.

Tipus de mostra / prova | **Biòpsia/citologia intraoperatòria**

Tipus d'envàs / suport

Envàs de plàstic resistent sense formol.

L'envàs ha d'estar etiquetat al lateral amb les dades identificadores del pacient i de la mostra (en cas que se'n trameti més d'una).

En cas de que la mostra sigui una citologia, el tipus d'envàs dependrà del tipus de material, podent transportar-se en un pot d'orina o bé, en cas de PAAF, directament la xeringa amb l'agulla (tapada amb la funda corresponent) en bossa de plàstic.

Recomanacions per a la presa de mostra

La tècnica intraoperatòria només està indicada si el seu resultat ha de condicionar la continuació de la cirurgia, ja que permet l'estudi d'una quantitat limitada de material i és possible que el diagnòstic definitiu difereixi del diagnòstic inicial.

Si es tramet de forma intraoperatòria una peça de resecció, la lesió ha d'extirpar-se en un sol bloc i ser tramesa sense talls, ja que la seva secció podria alterar la correcta valoració de les mesures de la lesió i dels marges quirúrgics.

No és possible tallar el teixit ossi en congelació. Per això la tècnica intraoperatòria no està indicada en les mostres amb lesions calcificades o que contenen teixit ossi.

Instruccions de conservació i transport

A temperatura ambient.

L'envàs ha de mantenir-se ben tancat i en posició vertical.

Informació clínica necessària

Antecedents personals i familiars, especialment en relació amb els processos neoplàstics.

Localització de la lesió.

Indicació de la biòpsia intraoperatòria.

Impressió clínica i radiològica.

Tractaments previs que poden modificar la morfologia de la lesió.

Temps màxim de lliurament a Anatomia Patològica

15 minuts des de l'obtenció.

Temps de resposta

20 -30 minuts des de la recepció al Servei d'Anatomia Patològica.

Observacions

La tècnica intraoperatoria permet l'estudi d'una quantitat limitada de material, de manera que hi ha un risc elevat que aquest diagnòstic canviï després de l'estudi complet de la peça, especialment si es tracta de masses de grans dimensions, de característiques heterogènies, o de marges de resecció extensos.

El resultat de l'estudi intraoperatori s'ha de comunicar verbalment per telèfon a un facultatiu, al qual es demana que s'identifiqui de forma inequívoca a efectes de registre.

Si la mostra presenta un risc biològic específic, cal indicar-ho a la sol·licitud de forma ben visible.
